

EDITORIAL

Despre munca în echipă în educație fizică și sport About teamwork in physical education and sports

Prof. dr. Traian Bocu

Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca

Redactor șef al Revistei Palestrica Mileniului III

Educația fizică și sportul de performanță sunt domenii de interferență a mai multor discipline. Pentru a obține performanțe, atât specialistul cât și sportivul trebuie să acumuleze cunoștințe din toate aceste discipline. Cu toate acestea, nici unul nici celălalt nu vor putea obține rezultate în mod individual: vor trebui să facă parte dintr-o echipă interdisciplinară de lucru. Actualul sistem de educație fizică și sport este neperformant și datorită faptului că se încearcă fundamentarea unui sistem aproape exclusiv pe rezultatele muncii individuale, axate pe cele două zicale: *omul potrivit la locul potrivit și/sau omul sfințește locul*. Sunt două formule care funcționează la perfecție, dar în cadrul unui model defectuos, care obligă specialistul în educație fizică și sport să acopere o mare parte din domeniile de interferență de mai sus, de unul singur. Acesta este considerat cu atât mai bun profesionist, cu cât prestează mai multe activități complementare și chiar colaterale meseriei sale. Acest fapt denotă că suntem tributari unui sistem de muncă, care stimulează afirmarea strict individuală prin dezvoltarea valențelor universale, uitând că trăim în secolul al XXI-lea. La ora actuală, nimeni în lume nu mai este atotștiutor sau priceput la toate, aceasta deoarece „unu este un număr prea mic pentru a realiza ceva mareț” (Maxwell, 2003). Astăzi, se colaborează în echipe interdisciplinare, iar rezolvarea unei probleme se face numai prin intervenția specialistului. Într-un asemenea context, conținutul celor două zicale nu se justifică în totalitate. Cu alte cuvinte este vorba despre necesitatea îndrumării subiectului către specialist, chiar de către ceilalți membri ai echipei. Caracterul interdisciplinar al educației fizice și sportului reclamă nevoia de a munci în echipă. Ce fel de echipă? Modelele acceptate ca sistem de lucru în echipă, inspirate din sport și care sunt aplicate în multiple domenii ale economiei sau în medicină, nu sunt aplicate în aceeași măsură în educație fizică și sport, nici chiar în cel de performanță. Există trei mari tipuri de echipe pentru orice muncă depusă de om, putându-se face o analogie între aceste modele inspirate din sport și echipele care acționează în diferitele sectoare de activitate (Keidel, 1985; Brucker, 1999; Boghaty, 2007).

Primul tip de echipă acceptat ca model de lucru în orice domeniu de activitate, inclusiv educația fizică și sportul, este cel împrumutat de la baseball sau cricket. În această echipă, toți jucătorii *joacă în echipă*, dar nu *joacă ca o echipă*: fiecare jucător în echipa de baseball sau de cricket are o poziție fixă pe care nu și-o părăsește niciodată. Similar acestui model, în chirurgie, anestezistul din echipa de chirurgie nu va veni în ajutorul chirurgului. Acest model

de echipă nu reprezintă astăzi modelul optim.

Al doilea tip de echipă acceptat este împrumutat din fotbal. Este același concept de echipă după care este organizată și orchestra simfonică. În această echipă toți jucătorii au poziții fixe, dar membrii echipei *lucrează ca o echipă*. Fiecare corelează efortul specific postului, cu cel al restului echipei, contribuind împreună la rezultatul final. Această echipă necesită un dirijor sau un antrenor și o „partitură”, precum și numeroase repetiții sau antrenamente pentru a funcționa bine. Acest al doilea tip de echipă are o mare flexibilitate.

Al treilea tip de echipă este al echipei de tenis la dublu. Această echipă trebuie să fie mică, maximum de șapte până la nouă oameni. Jucătorii au o poziție „preferată” mai degrabă decât una „fixă”; ei se „acoperă” unul pe celălalt. Aceștia se adaptează la punctele forte și la slăbiciunile fiecăruia dintre ei. Jucătorul de pe linia de fund, în tenisul la dublu, se adaptează la punctele forte și la slăbiciunile partenerului de la fileu.

În sportul de performanță, munca în echipă ar trebui dirijată pe două direcții: echipa de proiectare și echipa de execuție a pregătirii specifice (antrenamentul), similare ca și componență. Din cadrul ambelor echipe, trebuie să facă parte specialiști pentru principalele domenii de interferență: asistența de specialitate, asistența medicală și psihologică și cea legată de refacerea după efort. Ideea ar fi ca programul complex de pregătire într-un sport și antrenamentele să fie proiectate interdisciplinar, în mod amănunțit, după care proiectele elaborate să fie executate de către o altă echipă interdisciplinară construită în jurul antrenorului, specializată pe aplicarea proiectului în practică. La noi, asistența sportivă interdisciplinară este asigurată abia când sportivul intră în așa-zisa pregătire centralizată, care se efectuează la nivelul loturilor naționale, sau nici chiar acolo. Munca de proiectare a antrenamentelor este totuna cu cea de execuție, asistența medicală și cea psihologică nu se asigură permanent, iar refacerea după efort este precară.

Bibliografie

- Boghaty Z (coord.). Manual de tehnici și metode în psihologia muncii și organizațională. Ed. Polirom, 2007.
Brucker PF. Societatea postcapitalistă. Ed. Image, București, 1999.
Keidel RW. Game Plans. E.P. Dutton, New York, 1985.
Maxwell J. Cele 17 legi ale muncii în echipă. Ed. Amaltea, București, 2003.